PRATIK DERS

Foljet ndihmëse «jam» dhe «kam»

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

> Zgjedhimi i plotë i dy foljeve më të përdorura të shqipes dhe roli i tyre në ndërtimin e kohëve të përbëra.

Foljet ndihmëse «jam» dhe «kam»

Jam dhe **kam** janë dy foljet më të përdorura të shqipes. Ato kanë dy role: si *folje të mëvetësishme*, me kuptim të plotë, dhe si *folje ndihmëse*, me të cilat ndërtohen kohët e përbëra të të gjitha mënyrave. Pa i zotëruar këto dy folje, nuk ndërtohet dot asnjë kohë e përbërë.

Përdorimi dhe qëllimi

Folja	Roli	Shembull
jam	identitet, profesion	*Unë **jam** mësuese.*
jam	cilësi ose gjendje	*Ai **është** i lodhur.*
jam	vendndodhje	*Ne **jemi** në klasë.*
jam	ndihmëse për diatezën joveprore	*Dera **është** mbyllur.*
kam	zotërim	*Ata **kanë** një shtëpi të re.*
kam	marrëdhënie ose tipar	*Ajo **ka** dy vëllezër.*
kam	ndihmëse për kohët e përbëra	*Unë **kam** lexuar librin.*
kam	në shprehje të ngulitura	***Kam** nevojë, **kam** të drejtë, **kam** frikë.*

Zgjedhimi i plotë

Veta	jam – e tashme	jam – e pakryer	jam – e kryer e thjeshtë	kam – e tashme	kam – e pakryer	kam – e kryer e thjeshtë
unë	jam	isha	qeshë	kam	kisha	pata
ti	je	ishe	qe	ke	kishe	pate
ai / ajo	është	ishte	qe	ka	kishte	pati
ne	jemi	ishim	qemë	kemi	kishim	patëm
ju	jeni	ishit	qetë	keni	kishit	patët
ata / ato	janë	ishin	qenë	kanë	kishin	patën

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Pjesorja: **qenë** dhe **pasur**. Urdhërorja: **ji! jini!** dhe **ki! kini!**

Si ndërtohen kohët e përbëra

- **E kryera:** *kam* + pjesore → *kam punuar, ke ardhur*.
- **Më se e kryera:** *kisha* + pjesore → *kisha punuar*.
- **E kryera e tejshkuar:** *pata* + pjesore → *pata punuar*.
- **E ardhmja e përparme:** *do të kem* + pjesore → *do të kem punuar*.
- **Joveprorja e së kryerës:** *jam* + pjesore → *jam lodhur, jam kthyer*.

Mohimi dhe pyetja

Pohore	Mohore	Pyetëse
Unë jam gati.	Unë nuk jam gati.	A je gati?
Ai ka kohë.	Ai nuk ka kohë.	A ka kohë?
Ne kemi mbaruar.	Ne nuk kemi mbaruar.	A keni mbaruar?

Nga letërsia shqipe

Te *Fjalët e qiririt*, Naim Frashëri i përdor të dyja foljet si ndihmëse brenda dy vargjeve:

*«Në mes tuaj **kam** qëndruar / e **jam** duke përvëluar.»*

Kam qëndruar është e kryera e dëftores, e ndërtuar me *kam* + pjesore. **Jam duke përvëluar** ndërtohet me *jam* + *duke* + pjesore dhe shpreh një veprim në rrjedhë e sipër.

Fjalët sinjalizuese

Përshkrime, profesione, gjendje dhe vendndodhje kërkojnë **jam**. Zotërim, moshë e sendeve, marrëdhënie familjare dhe shprehjet *nevojë, kohë, të drejtë, frikë, kujdes* kërkojnë **kam**. Kur pas foljes vjen një **pjesore**, folja është ndihmëse.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Unë je mësues.	**Unë jam mësues.**	mospërshtatje e vetës
Ata kan një shtëpi.	**Ata kanë një shtëpi.**	ë-ja fundore nuk hiqet
Ai ka shtatë vjet.	**Ai është shtatë vjeç.**	mosha shprehet me *jam*
Kam lodhur.	**Jam lodhur.**	joveprorja ndërtohet me *jam*
Do të jam atje.	**Do të jem atje.**	lidhorja e foljes *jam*

Provo vetë

1. Ne ___ gati për provimin. *(jemi)*
2. Ata ___ një kopsht të madh. *(kanë)*

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

3. Dje unë ___ i sëmurë. *(isha)*
4. Deri tani ai ___ lexuar tre libra. *(ka)*
5. Kur mbërrita, ata ___ ikur. *(kishin)*

Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Fjalët e qiririt*, 1890.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.